

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. c)

Istorie

Clasa a XI-a

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

СУБЈЕКАТ I

(30 бодова)

Прочитајте, пажљиво,ниженаведене изворе::

А. „У Европи чије су структуре биле уздрмане ратом, 1919. године, идеали и установе либералне демократије успевају да се наметну. У Централној и Источној Европи као и у малим балканским државама или у оним државама које настају након распада великих аутократских Царства, ауторитарни режими били су замењени са политичким системима засновани по узору француског парламентарног типа. [...] Примећује се умножавање устава инспирисаних из француског устава: у Аустрији и Чехословачкој, 1920. године, у Југославији и Пољској, 1921. године, у Румунији (România), 1923. године. Свуда, након рата, Скупштине уживају нов углед. Први избори одвијају се у духу слободе [...].

Али демократије, убрзо, показује своју осетљивост у овим земљама [...]. У Италији, «окрњени мир» проузрокује једну политичку и друштвену кризу која, у октобру 1922., је окончана доласком Мусолинија на власт. У Пољској, због слабости парламентарне коалиције и опасности државног удара екстремне деснице, левица подржава, 1926. године, државни удар маршала Пилсудског. У Шпанији, Португалији, Балтичким Земљама, ауторитарни режими, под вођством војних лица или других, замењују демократске структуре, док балканске монархије (Румунија, Бугарска, Југославија) постају радикалне једино површински очувају плурализам. Крајње, чак и у земљама где је деловала солидно, либерална демократија је нападнута са две стране. Са леве стране напад долази од комунистичког покрета. [...] Са десне, демократији прете ауторитарни покрети подржани нарочито у пораженим земљама или у земљама незадовољним начином на који је мировна конференција одлучила њихову судбину, који обнављају националистичке тезе и преувеличавају их да би критиковали парламентаризам и његову неефикасност.”

(С. Бернштајн, П. Милза, *Историја Европе*)

Б. „«Труманова доктрина» зауставља напредовање совјета у Источној Европи, који 1947. године, одговарају претварањем држава овог простора у економске и политичке «сателите». Свуда, где влада Црвена Армија, употребљена тактика [...] је иста. Она подразумева, у првом реду, постављање комуниста на челу кључних министарства [...], у администарцији и у конкурентним политичким организацијама [...]. Прати се [...] подела противника Комунистичке Партије да би им ослабили отпорност пре него да их укину [...]. Избори који се одвијају на припремљеном терену, потврђују превласт комуниста [...]. Преостаје хапшење и физичко ликвидирање побуњених лидера. На овај начин се поступа, 1946., у Бугарској [...], у Румунији, где крајем 1947., након хапшења руководства демократских партија, краљ Михај (regele Mihai) је принуђен да абдицира [...], у Мађарској [...], где, поражени на изборима, августа 1947., комунисти насилно уклањају све чланове партија који одбијају да им се потчине.

Осим ове акције стављања Источне Европе под превласт, која се дешава и у Пољској и у совјетској окупационој зони у Немачкој, вође из Кремља, ће основати, године 1947., нову међународну организацију [...], Информациони Биро Комунистичке Партије или Коминформ, [...] да би ојачали контролу СССР-а над комунистичким организацијама са Истока али и са Запада Европе. Поводом његовог оснивања, један од главних Стаљинових сарадника, Жданов, формулише [...] званичну доктрину Кремља у области међународне политике. По Ждановом мишљењу, свет је подељен у два непомирљива «табора»: табор «демократије» и «мира» чији је вођа СССР и табор «империјализма» «чија глвна руководећа сила су САД». Од сада па надаље, тврди он, значајна улога припада братским комунистичким партијама из Француске, Енглеске, Италије [...], које требају преузети власт тамо где унутрашњи услови су повољни.

Резултат овога је да у земљама где постоје снажне комунистичке партије, нарочито у Италији и Француској, појављује се јака офанзива против владајућих коалиција којима се прикључили и комунистички министри.”
(С. Бернштајн, П. Милза, *Историја Европе*)

* Хари Труман – председник САД (1945.-1953.)

Напишите, на испитном папиру, број задатка и слово тачног одговора:

1. Извор **A** назначава да основни закони су усвојени у:
 - a. Аустрији (1920.), Чехословачкој (1921.) и у Румунији (1924.).
 - b. Чехословачкој (1920.), Југославији (1921.) и у Румунији (1923.).
 - c. Југославији (1921.), Румунији (1922.) и у Пољској (1923.).
 - d. Румунији (1920.), Чехословачкој (1921.) и у Аустрији (1922.).**3 бода**
2. Извор **B** се односи на:
 - a. прву половину XIX-ог века, тоталитарне и демократске са европског простора и ван њега.
 - b. прву половину XIX-ог века, ауторитарне и тоталитарне државе са европског простора и са америчког.
 - c. прва половина XX-ог века, демократске и тоталитарне државе са европског простора и ван њега.
 - d. прва половина XX-ог века, ауторитарне и тоталитарне државе са европског простора и са америчког.**3 бода**
3. У извору **A**, демократски режими:
 - a. претварају се у ауторитарне режиме, присталице парламентализма и комунизма.
 - b. утврђују се путем устава, путем политичког плурализма и ауторитарне монархије.
 - c. замењују тоталитарне режиме успостављене државним ударом, предвођене војском.
 - d. су уздрмане након унутрашњих догађаја или спољних утицаја.**3 бода**
4. Историјски простори на које се односе како извор **A**, тако и извор **B** су:
 - a. Француска, СССР и Румунија.
 - b. Пољска, Бугарска и Француска.
 - c. Шпанија, Португалија и Немачка.
 - d. Мађарска, Аустрија и САД.**3 бода**
5. Као у извору **A**, тако и у извору **B** су наведене историсјке чињенице које се односе на:
 - a. идеолошку област и структуру друштва.
 - b. економску област и на унутрашњу политику.
 - c. на унутрашњу политику и на међународне односе.
 - d. на државно уређење и област културе.**3 бода**
6. Историјске чињенице наведене у изворима **A** и **B**:
 - a. објашњавају начин уклањања ауторитарних режима у Источној Европи.
 - b. потврђује потребу укидања европских монархија, у међуратном периоду.
 - c. напомињују фазе успостављења комунистичких режима у државама Централне Европе.
 - d. представљају еволуцију неких политичких режима у Европи у савременом периоду.**3 бода**
7. На основу извора **A**, један од узрока чињенице да *ауторитарни покрети [...] обнављају националистичке тезе и преувеличавају их* је:
 - a. [јер са десне,] *напад долази од комунистичког покрета.*
 - b. *због [...] опасности државног удара екстремне деснице* [у Француској].
 - c. [јер] *први избори одвијају се у духу слободе.*
 - d. *да би критиковали парламентаризам и његову неефикасност.***3 бода**

8. По извору **Б**, једна од последица чињенице да СССР је узео одлуку да ојача контролу над комунистичким организацијама са Истока али и са Запада Европе је:
- Избори који се одвијају на припремљеном терену, потврђују превласт комуниста.
 - вође из Кремља, основаће, 1947. године, нову међународну организацију.
 - комунисти насилно уклањају све чланове партија који одбијају да им се потчине.
 - подела противника Комунистичке Партије да би им ослабили отпорност пре него да их укину.
- 3 бода**

9. Извор **А** тврди да:
- европска демократија се утврђује одлукама мировне конференције.
 - у међуратном периоду, демократски режим показује своју осетљивост.
 - балканске монархије (Румунија, Бугарска, Пољска) постају тоталитарне.
 - демократске структуре уклањају ауторитарне режиме у Балтичким Земљама.
- 3 бода**

10. Једна информација, из извора **Б**, која тврди да званична доктрина међународне политике СССР-а има негативне последице за комунисте из Западне Европе је:
- „«Труманова доктрина» зауставља напредовање совјета у Источној Европи, који [...] одговарају претварањем држава овог простора у економске и политичке «сателите».
 - На овај начин се поступа, 1946., у Бугарској [...], у Румунији, где крајем 1947., након хапшења руководства демократских партија, краљ Михај (regele Mihai) је принуђен да абдицира.
 - нарочито у Италији и Француској, појављује се јака офанзива против владајућих коалиција којима се прикључили и комунистички министри.
 - значајна улога припада братским комунистичким партијама из Француске, Енглеске, Италије [...], које требају преузети власт тамо где унутрашњи услови су повољни.
- 3 бода**

СУБЈЕКАТ II **(30 бодова)**

Прочитајте, пажљиво, ниженаведени извор:

„[У Европи], трансформисање ауторитарног плуралистичког режима, којег је Мусолини увео [у Италији] након Марша на Рим, у тоталитарну диктатуру [...] датира [...] из 1925-1926. године. [...] Монархија је подржана, али краљ [...] има једино представничку улогу. Сенат је одржан једино да би се односило на античку римску институцију и да би се сачувала бивша владајућа класа, и ако су чланови ове високе скупштине припадници режима, они немају конкретну моћ. Дом Посланика је изабрана у условима да би обавезно зависила од партије. [...] Сва моћ припада „Вођи“ [Мусолини]. У принципу он је одговоран једино пред краља и има економске надлежности као министар корпорација и војне надлежности као врховни командант војске. Именује и повлачи министре који су једино извршивачи и може озакоњити посредством декрет-закона без контроле Парламента.(...)

Јединствена партија има мисију да регрутује и надгледа становништво [...]. учествује у одржавању реда уз помоћ милиције [...]. Те године [1940.] Фашистичка Национална Партија имала је 3 милиона чланова.”

(С. Бернштајн, П. Милза, *Историја Европе*)

Полазећи од овог извора, одговорите на следеће захтеве:

- Напомените „античку римску установу“ назначену у датом извору. **2 бода**
- Наведите, из датог извора, један историјски простор. **2 бода**
- Наведите политичку организацију и једну њену карактеристику, на коју се односи дати извор. **6 бодова**
- Формулишите, на основу датог извора, једно мишљење о Мусолинијевим надлежностима у држави, подржавајући га са две информације из извора. **10 бодова**
- Аргументујте, путем историјског догађаја, тврдњу да тоталитарни политички режими настављају постојање и у другој половини XX-ог века. (Бодује се представљање историјског догађаја и употреба појмова који изражавају узрочност и закључак). **4 бода**
- Представите две карактеристике једног демократског режима у послератној Европи. **6 бодова**

СУБЈЕКАТ III

(30 бодова)

Израдите, на приближно две странице, есеј о Европи у XX-ом веку, имајући у виду:

- прецизирање двеју карактеристика европске културе у XX-ом веку;
- напомену једног узрока промена у професионалним статусима у послератном свету и прецизирање двеју последица ових промена;
- представљање једне историјске чињенице о утицају технологије на средину, у послератном периоду;
- формулисање мишљења о европској интеграцији у XX-ом веку и подржати га једном историјском чињеницом

Напомена! Бодује се употреба **адекватног историјског речника**, **структура** есеја, представљање **везе узрок-последица**, сачињавање **историјског аргумента** (представљање релевантне историјске чињенице и употреба појмова који представљају узрочност и закључак), поштовање **хронолошког/логичног редоследа** историјских чињеница и **уклапање** есеја у оквиру захтеваног простора.